

Julia Burgers-Drost

Het licht breekt door

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

‘Daar zitten we dan!’

‘Áfgevoerd!’

‘Klinkt als ontslagen...’

‘Overbodig misschien?’

‘Afgekeurd!’

Korte pauze. ‘Nou jij weer, Aniek Marwijk!’

‘Eh... het ligt niet aan je inzet...’

‘Maar toch: afgevoerd!’

Ja, de twee jonge vrouwen op het metalen bankje lachen saamhorig. Ze hangen als pubers na een tentamen tegen elkaar en lachen hun negatieve gevoelens weg. Aniek Marwijk, verpleegkundige in opleiding, en ernaast haar vriendin door dik en dun: Marloes van Kessel.

Ze beginnen tegelijk te praten, Marloes knikt en luistert naar wat Aniek te berde wil brengen. ‘Te bedenken dat jij al een jaar of wat ervaring hebt, er was niks mis met je. Alleen de aanvaringen met een paar collegaatjes, toch? Bezuinigen, zo noemden ze het?’

Marloes schudt haar hoofd en verbetert: ‘Functioneren. Daar kwam het op aan. Ik functioneer niet goed in de groep, naar de collega’s toe. En nog veel meer...’ Ze wrijft hinderlijk aan-

voelende tranen uit haar ogen.

Aniek zou haar willen troosten, maar eerst moet ze zélf getroost zien te worden. ‘Inzet goed maar te emotioneel, dat kreeg ik te horen, en dat zal ook op jou slaan. Denk ik. Zo snel jij je hebt omgekleed, dien je met je gebruikte uniform de patiënten uit je hoofd te zetten. Dat leerden ze mij al bij de eerste confrontatie. En dan de praktijk... ik ben zo vaak bijna ingestort, Marloes. Dat wil je niet weten. Gisteren nog... die arme man lag daar alleen te sterven. Op de gang werd gelachen. De etenskarren rammelden voorbij en ik, ik kon niet verder met mijn werk en kreeg er later flink van langs. Maar in ieder geval heb ik zijn hand vastgehouden en gezongen voor hem... “Vaste rots van mijn behoud...” Dankzij mijn oma kende ik dat lied. Ik trok me niks van het tijdschema aan. Ik wist toch dat het de laatste werkdag zou worden!’

Een ambulance rijdt voorbij, de man achter het stuur steekt een hand op en zodra hij van het terrein af is, beginnen de blauwe lampen gemeen te flikkeren en schiet het tempo omhoog.

‘Daar zitten we nou...’ zucht Aniek. ‘Afgewezen, afgekeurd, met folders over omscholing. Geen belangstelling voor!’

Marloes schraapt haar keel, betast het donkere, kortgeknipte haar. 'Ik wel, Aniek. Ik wel. En ik zal je ook vertellen waarom!'

Aniek denkt het te weten. 'Je had rugklachten, de laatste tijd, en dat is iedereen opgevallen. Als het erger wordt maakt het je ongeschikt voor de verpleging, van hier tot Tokio. De patiënten hebben overal hulp bij nodig. Het tillen is het 'm.'

Marloes kijkt even opzij, volgt met haar ogen een stel bejaarde mensen die moeizaam in een taxi stappen. 'Nee, dat is het niet, Aniek.'

'Wat speelt er dan wel?'

'Ik ben zwanger. Bijna drie maanden, dus ik durf het eindelijk te vertellen!'

Aniek valt nog net niet van het metalen bankje. 'Jij... hoe kan dat? Ik bedoel...' Ze probeert boven het lachen van haar vriendin uit te komen. 'Met wie ben je zo intiem... je bent toch niet meer met die man van de beveiliging?' Aniek realiseert zich opeens dat ze dan wel goede collega's zijn, maar hun privélevens delen ze nauwelijks. Buiten werktijd hebben ze praktisch geen contact, buiten verjaardagen om.

'Ik vertel het je nog wel een keer.'

Stilte. Heel in de verte is nog de sirene te horen. Waarnaar op weg? Een hartstilstand,

ongeluk op de snelweg? Ach, er zijn zo veel mogelijke oorzaken, weten beiden.

‘Maar wat ga je dan doen... ander werk zoeken?’ vraagt Aniek.

Marloes schiet overeind, opeens enthousiast. Ze heeft gehoord over een organisatie waarvan ze tot voor kort geen weet van had. ‘Het is misschien ook wel wat voor jou. Luister! “Huur een dochter”, dat is de naam van de organisatie. In opdracht van familie kan de hulpverlener voor een bejaarde, eventueel dementerende oudere, doen wat de dochter zou willen dat ze zelf kon doen. Wij hadden immers nooit de tijd om liefde te geven, je verwoordde het net zelf al. Wel, hier wordt niet anders verwacht! De familie betaalt, dus ze hoeven zich niet schuldig te voelen als er extra tijd van je wordt gevraagd of zaken die buiten het dagelijkse gebeuren om gaan!’

Aniek wil er alles van horen. Dat lijkt haar ook wel wat. ‘En toch, Marloes, in deze tijd van personeelsgebrek moeten wij in de ogen van de leiding wel érg gefaald hebben dat ze ons het advies hebben gegeven om te zien naar ander werk. Ik voel me niet alleen afgewezen, maar ook...’ Aniek kan niet op de goede woorden komen. ‘Alsof we een stelletjes sukkels zijn, te

overgevoelig voor het vak. Alsof we pubers zijn, zoiets!’

Marloes lacht fijntjes. ‘Nog niet gehoord van de fusie die eraan staat te komen? Er zijn artsen die in hetzelfde schuitje zitten en omdat het kind een naam moet hebben, zitten wij in het hokje “ongeschikt”. Heb er vrede mee, je hebt nog een hele toekomst voor je. Je bent vrij, niet zoals ik binnenkort gebonden aan een kind.’

‘Je denkt er toch niet over om het weg te laten halen? Je hoort vaak van vrouwen die er niet overheen kunnen komen dat ze abortus hebben laten plegen.’

Nee, Marloes denkt er zelfs niet over. ‘Ik vind mijn weggetje wel. In de krant stond van de week dat er duizenden vacatures zijn voor verpleegkundigen. De vraag overstijgt het aanbod, en als je het zo bekijkt is het dwaas dat ze ons beiden advies hebben gegeven een andere tak van de verpleging te zoeken. Nou ja, ze wilden ons nog wel een kans geven, maar ik heb bedankt voor intensieve begeleiding. Geen coach nodig. Jij?’

Aniek schudt haar hoofd en trekt het elastiekje uit haar paardenstaart. ‘Daarvoor heb ik ook bedankt toen ik wist wie de coach zou worden. Nee, dan liever op eigen kracht verder zoe-

ken!’ Maar de pijnlijke woorden blijven hinderen. Afgewezen, soort ontslag, niet goed genoeg... Gewogen en te licht bevonden. Ze haalt haar schouders op. ‘Het zij zo. Ik ga meteen op zoek naar een andere manier om me in te zetten. En je bent geschapen zoals je bent. Misschien wat gevoeliger dan anderen. Ik ben niet van plan om van karakter te veranderen. Misschien een beetje trainen niet overgevoelig te reageren op nare dingen. Dat is te oefenen. Maar kijk...’ Ze steekt haar rechterarm uit, de ambulance komt terug. Nog steeds flikkeren de lichten vervaarlijk en de sirene blijft loeien tot de deur voor de ingang van de ambulancesluis openzwaait. ‘Dat bedoel ik. In gedachten ben ik de familie van het slachtoffer al aan het troosten: “Waar leven is, is nog hoop, mevrouw. Niet meteen het ergste denken... de artsen zijn zo knap tegenwoordig! U moest eens weten wat er allemaal wordt uitgevonden én toegepast!”’

Marloes springt op. ‘Stop, Aniek. Je plaagt jezelf. Later kijken we op deze dag terug alsof jij je een hinderlijke muggensteek herinnert. We zijn een ervaring rijker. We fietsen gewoon een andere kant op!’

Aniek schuift het elastiekje terug om haar

staart. Ze schudt hem op haar rug heen en weer. 'Ik ga een potje troost halen bij oma. Ze is toch zo dapper! Ondanks dat ze zelf van alles meemaakt, weet ze een ander uit de puree te praten. We bellen snel. Enne... Marloes, ondanks alles: gefeliciteerd met je kindje!'

Dankzij de evaluatie op het metalen bankje is Aniek behoorlijk gekalmeerd, ook al is ze in gedachten het gebeurde al aan haar oma aan het vertellen. Ze komt tot de conclusie dat Marloes een beetje gesjoemeld moet hebben met haar verslag van het gesprek met haar meerdere: waarschijnlijk is Marloes op eigen verzoek ontslagen. Rugpijn, zwanger... het is logisch dat ze andere plannen heeft!

Ze komt er nog wel achter, denkt Aniek als ze de nieuwbouwstraat in rijdt waar haar oma een niet al te ruime woning bezit. De bouwstijl van de huizen lijkt op die van de jaren dertig, dat trok Marijke Marwijk aan toen ze gedwongen werd te verhuizen. De buurt waar ze geboren en getogen was, werd afgebroken om plaats te maken voor de aanleg van een verkeersknooppunt.

Aniek remt af, springt van haar fiets en zet

hem tegen een lantaarnpaal op slot. Ze mist de motor van oma in het straatbeeld... Oma, die al voor haar trouwen via een scooter op een motor terechtkwam. Nu, na een 'nieuwe knie', is ze tijdelijk uitgeschakeld, maar haar kleindochter weet zeker dat oma nog niet rijp is voor een scootmobiel.

Ze heeft eens meegemaakt dat oma na een ritje haar helm afdeed en enkele omstanders hun ogen uitkeken toen ze een kortgeknipt kopje met wit haar zagen verschijnen. Ja, Aniek is behoorlijk trots op oma, die haar best doet bij de tijd te blijven.

Oma had haar al zien aankomen en leunend op haar stok staat ze in de deuropening. Ze zwaait met beide handen ter begroeting, de stok als een vlaggenmast in haar hand.

Aniek springt de treetjes op, ze roept: 'Omie dan toch! Hoe gaat-ie?'

Ze omhelzen elkaar. Als dikke vriendinnen.

'Goed, liefje, heel goed. Kom binnen. Ik heb de thee klaar en vanochtend ben ik wezen wandelen, om gebakjes te halen. Binnenkort heb ik de stok niet meer nodig, reken maar dat ik daar dankbaar voor zal zijn. Een mens waardeert het nog niet half als hij of zij gezond is. Nou, ik

in het vervolg wel!’

Aniek stapt de gang in, snuift de vertrouwde geurtjes op. Thee en vloerbedekking. In de gezellige woonkamer staat de theepot op een lichtje en de kopjes plus gebaksschoteltjes eromheen. ‘Ik haal de taartjes wel uit de keuken, Omie!’

‘Zitten jij, en vertellen. Die gebakjes haal ik zelf wel.’

Een waar toevluchtsoord, oma’s huis. Altijd al zo geweest. Maar zeker nu er geen opa meer is.

Thee met suiker en melk, zo wil oma dat. Aniek schenkt in. Zelf wil ze alleen thee zonder toevoegingen.

De zomer is voor Omie niet geweest wat ze ervan verwachtte, weet haar kleindochter. De knieoperatie verliep vlot, volgens het boekje. Maar het herstel ging uiterst langzaam.

‘Gebakjes. Echt ouderwetse, Aniek. Die verkopen ze alleen bij de warme bakker. Jij mag kiezen.’

Aniek gaat voor slagroom met aardbeien, het gebak eronder is bijna niet te zien.

‘Je hebt een witte snor!’ lacht Omie even later. En dan: ‘Vertel het maar, Aniek. Wat zit je dwars?’